

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 8 lutego 2019 r. odmówił wnioskodawcy K. S. prawa do przyznania rekompensaty w związku z pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmawia ustalenia wysokości rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ ubezpieczony przed dniem 1 stycznia 2009 r. nie wykonywał pracy przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ubezpieczony do 31 grudnia 2008 r. udowodnił 14 lat, 3 miesiące i 1 dzień pracy w szczególnych warunkach.

/decyzja – k. 7 plik II akt ZUS/

Ubezpieczony K. S. uznał w/w decyzję za krzywdzącą i w dniu 19 marca 2019 r. złożył odwołanie. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że od 23 kwietnia 1975 r. do 8 kwietnia 1977 r. odbywał czynną służbę wojskową w jednostkach radiolokacji w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Domagając się zaliczenia w/w do stażu pracy w warunkach szkodliwych.

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od powyższej decyzji. W uzasadnieniu przywołał argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. urodził się w dniu (...)

/bezsporne/

Ubezpieczony w okresie od 2 września 1974 r. do 16 marca 1991 r. był zatrudniony w szczególnych warunkach w Zakładach (...) w Ł. na stanowisku nastawiacz maszyn i urządzeń.

/Świadectwo pracy k. 5 plik I akt ZUS/

W spornym okresie tj. 24 kwietnia 1975 r. do 7 kwietnia 1977 r. został zwolniony z Zakładu (...) w Ł. w celu odbycia czynnej służby wojskowej w Jednostce Wojsk Radiolokacyjnych. W dniu 30 września 1975 r. ukończył kurs specjalności (...).

/ zeznania wnioskodawcy e-protokół rozprawy z dnia 11 czerwca 2019 r. 00:04:24-00:07:12 płyta CD k. 27, książeczka wojskowa k. 18-21/

W dniu 7 kwietnia 1977 r. został zwolniony z czynnej służby wojskowej. W dniu 2 maja 1977 r. wnioskodawca wrócił do pracy w Zakładach (...) w Ł. na stanowisku nastawiacz maszyn i urządzeń.

/ zeznania wnioskodawcy e-protokół rozprawy z dnia 11 czerwca 2019 r. 00:04:24-00:07:12 płyta CD k. 27, Świadectwo pracy k. 5 plik I akt ZUS/

W dniu 8 lutego 2019 r. ubezpieczony złożył wniosek o rekompensatę za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

/bezsporne/

Organ rentowy w dniu 4 marca 2019 r. wydał zaskarżoną decyzję, w której odmówił skarżącemu wypłaty rekompensaty wskazując, że nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

/decyzja – k. 7 plik II akt ZUS/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań należy wskazać, że stan faktyczny w niniejszej sprawie był niesporny pomiędzy stronami.

Przepis art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 664) określa warunki nabywania prawa do emerytur i rekompensat przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, zwanych „emeryturami pomostowymi”, o których mowa w art. 24 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 2 ust. 5 w/w ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata jest to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej.

W myśl art. 21 ust. 1 w/w ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Przepis ust. 2 art. 21 stanowi, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Art. 23 ust. 1 w/w ustawy stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o których mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 23 ust. 2 w/w ustawy). Jako dodatek do kapitału początkowego, razem z kapitałem początkowym podlega waloryzacji.

A zatem należy wskazać, prawo do rekompensaty, zgodnie z w/w ustawą, mają osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Stosownie do treści art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 roku nabywają prawo do emerytury za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jeżeli spełniają łącznie następujące warunki: nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 r.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Należy wskazać, że art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 w/w ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej, 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszące co najmniej 15 lat. Przesłanka negatywna została zawarta w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jest nią nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy wskazać dodatkowo na art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1459). Przepis art. 108 kreuje pewną fikcję prawną. Mianowicie, w przypadku ziszczenia się przewidzianych w nim warunków (w szczególności powrotu pracownika po odbyciu służby wojskowej do zakładu pracy, w którym był zatrudniony przed służbą) okres pracy na danym stanowisku traktowany jest tak jakby nie został przerwany okresem służby wojskowej. Innymi słowy, zakłada się, że gdyby pracownik wykonujący pracę na określonym stanowisku nie został powołany do służby wojskowej, to nadal by tę pracę wykonywał przez okres odpowiadający okresowi służby wojskowej. W konsekwencji jego staż pracy na danym stanowisku jest dłuższy niż okres faktycznego wykonywania na nim pracy (wydłuża się o okres służby wojskowej) (por. wyr. SN z dn. 20 czerwca 2018 r.

I UK 102/17, L.). Dodatkowo art. 32 ust. 3 pkt 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa, między innymi żołnierzy zawodowych. Wprawdzie reguła ta bezpośrednio nie odnosi się do żołnierzy, którzy odbyli czynną służbę wojskową, ale nie jest ona prawnie obojętna przy dokonywaniu wykładni przepisów regulujących szczególne uprawnienia pracowników, którzy spełnili publicznoprawny obowiązek zasadniczej służby wojskowej pod rządem przepisów ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym. Zgodnie z art. 124 ust. 1 tej ustawy, zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do czynnej służby wojskowej, obowiązany był go zatrudnić na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosił swój powrót do pracy. Dopiero niezachowanie tego terminu powodowało rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa, chyba że nastąpiło z przyczyn od pracownika niezależnych (ust. 2). Zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 125 tej ustawy, pracownikowi, który zgłosił się do pracy w terminie określonym w art. 124 ust. 1 zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy, między innymi, w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień. Już wykładnia gramatyczna powołanych unormowań nie powinna nasuwać jakichkolwiek wątpliwości, że okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy, a skoro okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 124 i 125 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, jednolity tekst: Dz.U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach). Taką językową wykładnię zdecydowanie wzmacniają powołane wcześniej dyrektywy (zasady) konstytucyjne uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej przypadającego w okresie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych (por. wyr. SN z dn. 6 kwietnia 2006 r. III UK 5/06, L.).

Biorąc pod uwagę powyższe w ocenie Sądu Okręgowego w Łodzi decyzja organu rentowego jest wadliwa. Ubezpieczony powinien mieć zaliczone do stażu pracy w warunkach szczególnych okres odbywania czynnej służby wojskowej spełnia, bowiem wszystkie przepisane prawem przesłanki. Wnioskodawca bezpośrednio przed powołaniem do czynnej służby wojskowej pracował w szczególnych warunkach co jest w sprawie bezsporne i dodatkowo w ustawowym

terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby podjął pracę ponownie w warunkach szczególnych, zatem okres czynnej służby wojskowej powinien zostać zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych od którego zależy prawo do rekompensaty. Przyjęcie innej wykładni byłoby krzywdzące dla wnioskodawcy, który przerwał zatrudnienie w warunkach szczególnych tylko ze względu na publicznoprawny obowiązek odbycia zasadniczej służby wojskowej w Wojsku Polskim. Interpretacja przepisów prezentowana przez ZUS w ocenie Sądu jest nieuprawniona i krzywdząca dla ubezpieczonego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego.

1.07.209

M.P.